

য়েকুৰা অহম

মী খুদিমক পুন্সিসিদা পোন্ধ্ৰবনিনা মপোকসিদা চাংয়েং অমদি মায়ওঁক্ৰো। চাংয়েংদুনা মায় পাকপা নংএগা মাখীখৰী মতুইহ্মা পুন্সিগী মশক লেক্সী। যাবিনীদবৰা? মাখীথা হায়বসি কনানসু পান্দ্ৰদে। মায় পাক্লনি, এনা ভগমণি চাংয়েং খুদিং মায়ওঁক্ৰিবনি। মাযখীগনি খঙলবদি মায়ওঁক্ৰক্ৰবসু য়ারে। মদুনিং ‘চঙজৰা’ (সৱেদৰ) হায়নৱিৰা। পুন্সি চাংয়েংদা মায়ওঁক্ৰনা চঙজৰা হায়বদি ‘শিব’ বুনী (ঈশ্বৱৰগী খুয়াদা চঙজৰা)। অদুবু কনানসু ‘অশিৰা’ বৃদি পান্দ্ৰদে। শুনীংঙই নোমনিংঙই লৈওঁবৰা, তেনেবদগী তোল্ৰবা, শোনবদগী শোল্ৰবা, নোংমগী চ্চা অমা ফাওবা তনবা ফ্ৰত্ৰবা ‘মহাক’ অদুসু হিৰ্নীংই। হিংনীংবা হায়বসিদগী হেমা কনবা ময়াই (নিশা) অমা লৈতে। নিশা অদু ঐথোয়না কল্প্মা শীজিাধুনা হিংবগে হায়বদুনা লেক্সী – মায় পাকপগী চাং নংএগা মাখীখৰী চাং।

মীওঁহৰা হায়বসিসু নায়তোম হিৰবা হৈতৰা জীব মখল অমা ওঁইক্ৰবনা, চাংয়েং অমা মায়ওঁক্ৰকপা/লানফম অমা থেংনৱকপাদ ইংস্তা নায়তো থেংনবা যা়দে। ঐগী ওঁইবা মী, ঐগী মীাঙ হায়বা অমা তঙইহন্দনা চঙ্ঙ। অদুবুনি ঐথোয়না ‘মৰুপ’ অমদি ‘য়েক্ৰবা’ হায়দুনা মখল অনী খায়দেক্ৰিৰা। অনৌবা ‘পুন্সি মহিং’ অসিদিদ মৰুপ নংএগা য়েক্ৰবা কান্নো খদোকপদসু অকবা যৌদাং অমনি। কুনা জিৱৱপ্তা মৰুপ অনী, ‘ৰাইহে অম’দগী য়েক্ৰবা ওঁইক্ৰবা য়াই। কৰাঙুৰী অদগী নুশি ৰাখলনা, মৰুপ অনী কায়নহনবিবসু য়াই। খাজ দবা যৌদোক অমদা য়েক্ৰবা অনী, চাববা মৰুপ ওঁইহনবিবসু য়াই। পুন্সি লানফমদা ঐগী য়েক্ৰবা কান্নো, ঐগী মৰুপনা কৱদ্বনো হায়বা খঙদাভ্জা কৱদ্বা লান পাগনি।

ৰাইসি য়ান্না মৱিৰ–খৱাবা ওঁইমা থোকপীৰদি য়াই, অদুবু অমুক্ত লুথনা বখ্ৰীয়া... ‘ঐগী ঝাইদগী চাউবা য়েক্ৰমদি ঐনি ...। মীওঁহৰা খুদিমজ্ঞ মশাগী য়েক্ৰবা অহ্মখক লোভুনা লৈ। মদুদি (১) পল্পেপফম খঙবৰা ৰাখল, (২) চিনেৰা অমদি (৩) অকিৰা। অদোমগী পুন্সিৰদা অহ্ম অসিগী মনুদা অমনবু মকোন শাদুনা লৈত্ৰবা, অতোগ্ৰা অনীদুসু তুইহ্ৰকপা শোয়দ্রবনি। মথেযনবু পুন্ধ্ৰদা লৈৱৰা, ৰাখলসু মযৌ তৌবা লেপড্ৰনি। অদোমগী মযৌ তৌৱৰা, পুন্সিগী মায় এন খঙলৱেই। শোয়ৱেই অমগ্ৰ লোক্ৰ তঙ্ৰক্ৰনি। অসুন্না, পুন্সি কৌৰা চয়নপুঙসিদা, মায় পাকপা লাল্লোয় ওঁইনবগী ঝাইক্ৰী চাউবা যৌদাংদি ইশাগী য়েক্ৰবা অহ্মসিবু হুৱা লাঈঈ চাবনি।

‘অজ্ঞে বিহাৱি বাজপাই’ না মাগী শৈৱেং ‘ঐ’ হায়বদুা হায়, ‘এনা ঝাইদে কিবসি ঐনি’। কৃষ্ণসু হায়, ‘নঙনা নঙবু খঙদনা, কনানা নঙবু খঙবীনি’।

এনা ঐবু খঙলবা, মালোমসিব খুন্ম চাবা ডুৱনি, পুন্সি চাংয়েংদা মায় পাক্লনি। মায়পাকপগী অহনাবা খোঙথাং, ঐগী য়েক্ৰববু খুন্ম চাবগী ৰাক্সসি হহিংফেঙ নেনসি।

পল্পেপফম খঙবৰা ঐগী ৰাৱলনা খুদোখীবা পুমক্ৰী মৱনি। তৌগদবা থবৱু কৱিনো, চক্ৰবৰা লঙ্গীনা কদেদমদনো, ভাঙদাবা ৰাইনো কৱিনো, ভাঙলোহিনবা কৱদ্বনো... অমত্ৰ মথোঙমৱম খঙলক্ৰেই। ৰাইহে

পুন্সি কেনভাস’তা ৰাইশিংনা য়েক্ৰিৰা লাইশিংদা পাউখুম থিৰিবা শৈৱেং লাইৱিক “ঐগী কেনভাস” – মিৎয়েং অমা

নোংমাইথেম সিংহজিং সিংহ কুমাৰ ১৯৫৮গী জুনাৱৰী ৭তা খুৰাই সেইমিম লৈকায় অয়াংপািন্দা পোকখি। মেক্ৰিক পাস তৌৱৰা মতুংদা গভৰ্গমেণ্ট পোলিটেক্ৰিক ইন্সপালদগী কুমাৰ ১৯৭৬তা ইনেক্ৰিকক ইঞ্জিনিয়ৱিদা চ্চী অহ্মগী দিল্লোমা পাস তৌখি অমদি চ্চী খৰা ষ্টেট ইলেক্ৰেসিটি দিপাৰ্টমেণ্টচা এস ও ওঁইনা থবক তৌৱমখি। মসিগী মতুংদা ইদিয়ন ৱেলৱে সৰ্ভিসতা পৰ্মোনেণ্ট ৱে ইলেক্ট্ৰিক ঔইনা কুমাৰ ১৯৭৯দা মালিগাওণ থবক তৌখি। মসিগী মতুংদা মথং-মথং প্ৰমোশন কাদুনা দেপাৰ্টম্ণিৰ ইঞ্জিনিয়ৱ ফাওবা ওঁইৱমদুনা ইন্দিয়ান ৱেলৱে সৰ্ভিসতা যৌদাং চাউনা লৌৱল্লৰা মতুংদা কুমাৰ ২০১৭তা থবঙগী পোখাখি। মণিপুৰ অমসুং মপান মণিপুৰদা লৈবা খোৱিৱোলগী নৃশিংগী লাইফ সেন্সৱ ওঁইদুনা থৱায় হকচাং য়াদুনা মণিপুৰী খোৱিৱোলবু নৃশিঙৰা অমা ওঁইনা যৌদাং কৰা লৌৱি। হৌজিক ফাওবদা অইনবা এদিৱ ওঁইদুনা ফোঙলবা লাইৱিকশিংদি, “ইন্সপেক্টে এন্ড এন্ড ক্ৰিতিস এণোসিসএটেব ৱিথ নোথ ইষ্টাৰ ষ্ট্ৰেচেস (ইংলিস) “শৈৱেং অমসুং সমৱেস্ত্ৰ” (অৱাম্ৰম সমৱেস্ত্ৰগী পুন্সি অমসুং থবক হায়বসিদা শ্ৰৱাইৱৰা মণিপুৰ, অসাম অমসুং ত্ৰিপুৱাগী অইৰা ৬৩না ইৰা) অসি কুমাৰ ২০১৮দা ফোঙখি। মসিগী মতুংদা মশাগী শৈৱেং লাইৱিক ‘ঐগী কেনভাস’ হায়না মিংথেনবা শৈৱেং ৮-৭কী খোমজিনবা লাইৱিক অসি কুমাৰ ২০১৯দা ফোঙখি।

পুন্সি হায়বসি খোঙজেল য়াভ্চা চিল্লবা ত্ৰেন অদুগা পাংখবকনি। ত্ৰেন ষ্টেচন কৰাদা লঙ্গি চলিবশিংনা মাগী মাগী ঐক্ৰুফম যৌনবা খোঙশানবৰা, পঙ্কফম অমুক যৌদুনা লৈহৌবা, খোঙং অদুনা লৌইদ্রিবলগাও লেপুনা চংপদুনি। পোকদদগী শিৰা ফাওবগী খোঙং অসিমক অৱা-নুঙুইমা পিক থল্লি। অৱাবতা থেংনবশিংনা খোঙং অসিবু তিঙাং ত্ৰুইদুনা পিক থনৰা য়ান্না শাববা লঙ্লেল ওঁইনা খল্লি। নুঙুইৰতা থেংনৱিৰশিং মত্ৰমসে য়ান্না জোৱা চংখিৰেই নীংই। লাই য়েকপশিংনা পুন্সি অসিবু পাক্ৰ-চাওৱৰা কেনভাস অমগুস্তা য়েংই অদুগা অইবশিংবসু পুন্সি অসিবু ৰাইশিংনা লৈশাং তপ্ৰিৰা পাক্ৰা কেনভাস ওঁইনা খল্লি। হিৰবা অমদি হিংবৰা হোংনবদা থেংনৱিৰা খুদোংচাদবশিং, ঝুৱাইসিদা লৈৱিৰা মী মশেল মৱজ লৈৱিৰা অনেম অৱাং, অটে-পিশক, য়েথিনবা, কৱক মীহৌৰা, কৰাম চাওৰা মতৌশিং; ফুৰুপা অমনা অমবু য়েংনৱিৰা মীংয়েং, লৈবাক ঝুৱাই অমদি শ্ৰেষ্ঠাংলোন পুম্মক উৱগা ইৰবা ভূমদে অইবগী ঈক্ৰং ফাওৱকপদা উৰিৰা শত্ৰুমশিং অৱিৰা ৱাৱিশিং। অদুনা অইবনা এন এস সিংহনা ইক্ৰিঃ‘ঐগী কেনভাস’ মিংথেল ওঁইৱিৰা শৈৱে অসিমক লাইৱিক অসিগী হেক এনইন হানবদা য়াওৱি। “*ঐ য়েক্ৰনি/হ্মা হ্মা ত্ৰৱিসিনি/ঐগী কেনভাসতা/ম্চু ম্চুনা মতম খুদি/মীওঁইবগী লমচঃ-শাজঃ/মীওঁইবগী শত্ৰু/লাউনি অদুগা/অতিয়া নিলহ্নগনি/ঐগী খোল্লাউনা।* মমাগী *খিজি পায়দুনা/চিখিবগী ৱাৱী শিংফু/অখীবা মীংফাপুঃ/খোঙাপাফ্চাদা নেংথদুনা থমখিবা/পেগাখিৰা ফিলাল মুচ্শিং/...*” লাঃ ১ কৱিনা হেক তইবঙ খোঙদাৱকপাদীনা হৌজিক ফাওবসিদা থেংনৱিৰা ঝুৱাইগী মশক, ঐথোয়গী শ্ৰেষ্ঠগী ৰাহত্ৰেক, য়ুদাদংবশিংগী শাৱৌ লাংদা ভসিস ওঁইৱিৰা লৈবাক অসিমক লাইৱিক অসিগী হেক অসিদা কৱিগুস্তা খৱদি হায়নীংলি অমসুং খোঙেল হৌনা লাউনীংলি য়ানীংদে, পামদে হায়না। ইমা লৈবাক অসিগিদাক থৱাননা পোষ্ট নীখিৰা অৱেৰিশিৰুদী মতিক মজ্ঞে থৈখনীংলুই অদুবু হেক থংবৰা মীকুস্তা উৰিৰা নে-তদ্ৰবা চান্ননবা, পুৰ্কেল খোয়জেল মকশিল্লবা, কৰাম চাওৱৰা লৈবাক নীংবা শাৱিৰশিং অসি উদা

ৰাৱী কৰানাউঃ

নপাম যৌগেৱা নঙ

“চংথোক খোংতোলমদাইসিদা হৌৱকপোক, হৌৱক্ৰু হায়ৱিসিনি” হন্দতা এম এল এ ওঁইমা নৌনা কৱজ্ৰবা মোচানা মিশ্লেম মাভাঙ লেগ্ৰগা মশমগদু শ্ৰীং ন্যৱা হাংলগা, নেহৰু কোটকী ভুমশম কুদামদু পায়ৱা পায়ৱা মাগী নুপীদা চৈভাঙ ভাঙলকপনি। মাগী নুপী তথোংপী নহানংং নংত্ৰে, ভোট ময়াগদুদি মশম হাংনি ফাও কাউনি। তোৱে মঠে কেয়চেনে চেনবনি অদুবু হৌজিভুং অসিমক। অমুকসিদা ফজনা কেথ্ৰে, মনম মম নৃশিৰগকা চহিগনি, ময়ুগদা লৈম মানা ৱানি ফি ময়েক থোকপী অমগা ইল্লদন মপুৱেইহা এম এল এগী ওঁইৱোমখংবদা তুং ওঁইৱপ্ৰা লেক্সী। মাগী মমীদু হকচাং হকচাং চাবা মিংশেলদুদা ময়েক শেৱনা তাৱি। মসিদু পৈৱপ তৌৱগা ওঁইননা খুমেজ। “কমাই তৌইনৌৰা অদো! চংত্ৰিৰা শেলদু অভাং নডেত্ৰেক। ফাগি য়াবা শেনফম নডে। অদুক য়ামত্ৰবা ক্ৰোৱনুৰু ষ্ৰাই ষাই মাঙংখ তিংথেক্ৰগা, হৌজিকপু শেঞ্জা থুমজা য়াৱেই, অদু-অদা য়াৱেই হায়না অমুক তৌখলকই। সুমাই তৌদৌ ওঁইৱদি ভোট লেগ্ৰমত্ৰসু য়াই কৈনো, সিদি মী শিনি হায়সিনি। নেইগী লোকল এৱিয়া ফদ্ গহিৰুবু কয়ৰা য়াখিৰেইহো?”

“নুঙুইখিদ্ৰেকো তথোং ইবোম। ঐসি এম এল এনিমে, শিংবংগে শিংবা শিংত্ৰিক নিনে ঐনে। কনানা শেঞ্জা থুমজা চংপীদু পোংমা চাবা বোৱদু য়ামত্ৰবনিদা। পড়িচৌ ৱাদুৱে?”

“হায়মা কৈনো হায়সিৰো, মোই পাবুবু কৈমতা তানবৰো?” নহয়া লাউথোকত্ৰে কৈনো?”

“অদুদি মমাঙদসু লাউথোক্ৰুদি? কনানা শেঞ্জা থুমজা তৌদেগে? সুক পংবসিবু, সিবু ঐগী নুপীনি হায়বদা হোমজদেদা লাইমা”

“হো অদু লেগ্ৰবনে এনা এৱিয়া ফদ্ কৱিনো, সনা খিত্তা শাগে, মী মমাঙদা এম এল এগী নুপীনি হায়ৱগা নানাগী অমগা চংপা ফজদে হায়ৱসিে। কদাইদগী হন্দক্ৰী ভোটবৃদি ইমানা হেক পোকপদে থেংবু থেংনড্ৰিনে। থাদৱিৰে মপান নাইবৰা, থাদ-থাদনা শেল ৰাংলে, শেল ৰাংলেদা হায়বা, লোভুঙা থুম বোৱা বোৱা হৈ্থবদু ভইনে। ইমাইপগা য়ামত্ৰবা শেলনি। চামঙা চংপীদু পোংমা চাবা বোৱদু য়ামত্ৰবনিদা। অদু মজ্ঞা শেল কৌৱে কাদৌ মাভ্ৰে হায়সিনবু নৃশিংমুক কুইনে”

“চাউনীংঙদি খৰা তিং তাৱেননা”

“হো তিজৱে তিজৱে, য়াম তিজত্ৰে, ক্ৰোৱ য়ামত্ৰবনি। মদু ভুম্বৰা হোংনবদা অৱেৰৈথে লৌইনা পোষ্টা থাৱৰা মত্ৰো? হৌজিভি হাঁগ্ৰবৰা কোক থাদবা তাবনি। কামে, এৱিয়া ফদ্ হয়েমক কায়ু হায়সিনি”

নুংঙইখিদ্ৰেকো তথোং। এনা চংতৌৱসিে অক্ৰবনি চীক গেণ্টনি ওঁইদৌৱসিে। কদাই ভংগাৰী শেলদু খৰা পীৱকই। হোৱেনে লিশিং ১০ ৯৭ পীৱমত্ৰদি এবু এম এল এনি, চীক গেণ্টনি হায়ৱগা য়াম লেশ্যৱেইদা। গেণ্ট ওফ ওৱনৱা শং লাউনা শংলগা পীত্ৰগা থোক লাউথোক্ৰুদি ঐ কুজক কদাক তাইনিচিে। লিশিং ২০ মূজা পুথোককউ থেংলবনি ঐ। অদুগা দ্ৰাইভৱদু গাড়ী যৌদোক-ও হায়হো। সিভুৱিচিগদু মশা খৰা নাল্লু হায়ু। মশা খিং থিং লা ওনবা য়ু খৰা খৰা পীথকসিৱা খঙত্ৰনে তৌৱসিে”

“ঙাইখোদা ৰাসে মেনে তানখিসিদা”

“কাৱি য়োৱে তৌৱসিৰো?”

“কমাইনা হনজিৌৱেৰিনো সিনি”

“তানিংদেকো তথোংপী, য়ান্না অপখীদৌনা চবং চবং ভাঙনুকো”

“হো কৱিৱিক বিজিনেসে তৌবসু য়াৱেই, ৰানোম ৰাচসু য়াৱেই হায়ৱিসিনি”

“হায়জসনু হায়বনি, ঐথোয়সে মৌভৈনি, অমনা হায়ৱগা গ্ৰং লাওনা হেজা চংপা

অমা হায়ৱমদিই, থবক অমা তৌৱমদিই ‘জিনেৰা’ ৰাখলনা মাঙওঁইদুনা মশাগী ৰাৱেপ অমত্ৰ লৌঙগ্ৰেই। মশানা মশাবু থাজৱেই, অতোগ্ৰা মীবুসু থাজৱেই। থাজদবা অদুনা, মহাক্ৰী মৰুপ লৈৱক্ৰেই, পুম্মকপু য়েক্ৰবা ওঁইমা জেক্ৰনি। ৰাফম খুদিমজ্ঞ মশাগী ফিৱেপ লৌঙমদবদুনা ‘জিনেৰা’গী মৱ হ্ৰত্যনি, পোজিটিভ ওঁইবা ৰাখল অমত্ৰসু খল্লক্ৰৱেই। মশাবু থাজদবদুনা, মীপুম খুদিমকপু ‘জিনে মীংয়েং’না য়েংলক্ৰনি। মশামক্ৰী লোয়নবীদকগাওবা জিনৱৰা মীশক্তা ‘মৰুপ’ কদায়দা থিৱক্ৰুনা ফংগদগে? ‘পল্পেপফম খঙবৰা ৰাখল’ অমদি ‘জিনেৰা’ অনীনা পুঞ্জগা ওঁইক্ৰই – ‘অকিৰা’। য়েক্ৰবা অহ্ম অসিগী মনুদা ঝাইক্ৰী অখীবা য়েক্ৰবনি ‘অকিৰা’। মহাক্ৰনি অদোবু খুন্ম চমখিদৌৱিৰা লায়না, অদোমগী থৌৱৰা খুংলায় কৰা ময়াই চমহন্দুনা।

‘কৱিনো অকিৰা হায়বদি? এনা কানাবুসু কিৰদে’, হায়বীকপা য়াই অদোৱা। পান্দল বৰা অদোম’না কমাগুস্তা ‘শয়েং পাদ্ৰোম ভুনবা কিৰক’ব দুনওে মাত্ৰাসিদা পঞ্জৱিৰা ‘অকিৰা’। অদোমগী পুন্সি –ৰাখলনুংদা, ইশা খঙদেদনা লোংলিবা, অখীবা ৰাখলগী মশক অমনি। ইশাদা য়াওৱে খঙজববসু, মাবু খঙদোকপা অৱায়বা নডে। ৰাফমসি তাৱাইনা লৌৱগা। কৱদ্বা মখলগী অকিবো লোংলিবসে ঐওঁদো? খঙদোকমিৱসি অমুজ।

মীওঁইবনা থেংনৱিৰা, অকিৰা মখল তক্ৰক’নি। পুন্সিগী তাক্ৰক অমা নংএগা অমদা নোংমা নংএগা নোংমদি শোয়দনা থেংনৱগদবা। (১) ‘লায়ৱৱক্ৰনি’ খনবগী অকিৰা; (২) মীনা থীনা (ফজনা নডবৰা) ভাঙৱমগনি খনবগী অকিৰা, (৩) (অকবাবা, অকৰা) অনাবা অমগা শাগোৱৱক্ৰনি খনবগী অকিৰা; (৪) এগা নত্ৰবা (নৃশিঙৰা) কমাগা (শিখিদুনা) কায়নগনি খনবগী অকিৰা; (৫) নোংমা শোয়দনা হন্মক্ৰনি খনবগী অকিৰা; (৬) শোয়দনা থেংনৱগদবা ‘শিব’ গী অকিৰা।

অকিৰা হায়বসি অমৱোদা, কৱিসু নডে। ঐথোয়গী পুন্সিগী থাক অমনি। মীওঁইবা খুদিমজ্ঞ মশাগী পুন্সি –ৰাখলবু লাৰুশিদুনা থল্ধা গুৱগী শক্তি অমদি য়াওজবনি। অদুবু, মালেমদা লৈৱিৰা মী অয়ান্ধনা শক্তি অদু শীজিৰবা ভূমজদে, কৱদ্বা শীজিামদগে খঙজদে। মৱম অসিনা, মশাদা লোভুৱা লৈৱিৰা ‘য়েক্ৰবশিং’ অদুনা মহাপুৰু খুন্ম চদুনা থন্দী।

ঐথোয় পুম্ভৱেৰ খাঙম থোকপা ৰাফম অমগা লৈ। অদুবু, কনানসু ৰাফম অসি মক ওঁইনা লৌনদে। মদুদি –মাইশা লাইৱেইদীনা লৈশেঙ্গ মপূনা মীওঁইবা খুদিমজ্ঞ, মীাঙ মীথায নাইদনা, চপ মানবা শক্তি অমা পীৱিৰমী ... ৰাখল খনবগী শক্তি। কমাগুস্তা অমনা ৰাখল খনগে/খল্লোয় মনীংনি। ‘ৰাৱল’ মুক নীংত্ৰো, অতোগ্ৰা অমা লৈতে। মীওঁইবগী থবক খুদিমক, ৰাখল অমনা মাঙওঁইনা। অকৰা থবক/ফত্ৰবা থবক ৰাখলদুনা ওঁইহল্লক্ৰনি। অকিৰাগী হৌৱকক্সসু ৰাখলনি, খুন্ম চমাগদবসু ৰাখলনি।

‘লায়ৱৰা’ অমদি ‘ইনাক্ৰখুনবা’ – ওৱা তৈনবা ৰাইহে অনীনি। মীওঁইবগী পুন্সিগী মশক অনীনি। মসিদি ৰাখলগী থাক নডে, ৰাখলদুনা পাডুথোকখিবা থবক মখল অনিনা পুন্সিদা পীৱকপা ময়ো মখল অনীনি। ‘লায়ৱৰা’ ত্ৰান্না চলিৰা লঙ্গি অমদি ‘ইনাক্ৰখুনবা’ পঙ্কু ওঁইবা লঙ্গি অনী অসিদি কৈদৌঙে উাৱৱেইফবা,

অশেংবা মিত্ৰমশিং য়েকপা ভূমদে মহাক্ৰী কেনভাসতা। য়েক্ৰমদ্বা যাদবা মথৌদাংনি থৰা কেক্ৰবা উমাশিং খুনগাংত্ৰা, নোংলৈদা হ্মদেক্ৰবা ক্ৰেঙ্গশিংগী ৱাৱিদি লেপুনা য়েকখিনি হায়না কৱিনা ফেঙদাক্ৰি। লৈবাক নীংবগী পুন্সি ইংহলশিং য়াওৱৰা শৈৱেং অমনি ‘ঈ তিনিশণ্ডমসি’। মালেমসি অমভুনি হায়ৱসু মীওঁইবদি নৃশিনা চান্না-চিমনা লৈগদৱনি ফোৱদেত্ৰক্স অটোবা ফুৰুপা অপিকপা ফুৰুপ কাঙলুপশিংবু ত্ৰুং নেহৎপদি তুমিমা কনাসু খাভুদনা লৈথোকপা ভূমদে। অদুনা মীওঁইবা মশেল মৱজ লান হেক হেক কৈনেৱিবসিনি। কাঙলুপ কনানা খুদাদুনা লৈৱিৰা মণিপুৰ ভূসি মীত্ৰেপ মীয়ান কয়না তপ্ৰা তপ্ৰা খুদাশিল্লভুনা ইৱমদা মীৱম ওঁইৱকপগী অদুগা হাৱা লৈজৱালিৰা নেটিভশিংনা অমুক মীতোপকুৱা পান্দল যৌনা ফুলেকপা ভূমবাবা, য়ান্না ত্ৰুশোৰা মানশোৱা লৈৱকপগী জীঅ অমদা লাৰুপা অসিদা কবি এন এস সিংহ তুমিমা লৈথোকপা ভূমদে হেজা ইনীংলক্ৰই। মৱমদি হায়দবা য়াৱতে তুংগী মীৱোলগী খল্লগা। অদুনা হায়ৱক্ৰি, “ঐথোয় অপীকপা খুৱাইনি/কমা অমভুগী লাইনীং/লৈশোশ লৌণ্ডমসি/ৰাশক প্ৰৱেনসি/খুৱাইসি মুংখিৰদা কনানা কৰ্গীগনি” লাঃ ৫। অপাবশিদা নীংশিংহল্লক্ৰি ৰাইহেশিং অসিনা হৌজিক হৌজিক ওঁইৱিৰা নোংমা কাংদনা ঈশিং ঈচাওগুস্তা হেংগংলক্ৰিৰা মীশিং। মীপায়দবা ভূমদে কৱিনা মমা লৈবাক অসিগীদমতা। তপ্ৰা তপ্ৰা ঈ নামুংত্ৰবদি মসিদা থোেক্ৰক্ৰবা য়ানশিল্লবা শত্ৰুম, মশক মচু থোেক্ৰেক্ৰইনৰা ঝুৱাইগী ফীভম অদু খাঁজিল্লবদা ফোংনা হায়দবা ইৰবা গুস্তে। সিঙ্গেল ওঁইনা চেঙ শীজিাদুনা অমুজা হেমা শ্ৰফু ক্ৰা ইক্ৰিঃ, “য়ানশিল্লত্ৰবদা” (লাঃ ১৬) হায়না মিংখোবৰা শৈৱেং অমা অমুক। কৱিনা শৈৱেং অসিদা শীজিৱিৰা চেঙগী সিঙ্গেল অসি মসিদনা হেমা চংখোৱা ইবা থেংনৈ। হায়নীংলিবা অমদি নীনীংলিৰা পাউজেলদি ইমান মাত্ৰো। হৌজিক মণিপুৰগী অপদবা মীশিং অসি লাঃ ৩১ খৰা হেল্লে অনৌবা সেপসকী ৱিপোট’মতুইহ্মা। মসিদা হাৱা লৈজৱায় য়েলহৌ মীগী মশীং অসিমক কৰা

খা-ৰাং পান্চা চলিৰা লঙ্গি অমমমনি। লঙ্গীসিদা চলগা ‘লায়ৱৰা’ কৌৰা লাই অদু থেংনগনি হায়ৱবদি কনানসু চহনীংলৌই, কি। ‘অতোগ্ৰা লঙ্গীদু ইনাক্ৰখুনবাগী লঙ্গিনি’ কমাগুস্তা হায়ক্ৰবদি পুম্ভৱুগ্ৰ হোংজিাখিদনা চংফম খঙলৌই, নেংশিৱগনি। লঙ্গী লম্বাখাঙদা লম্বুফুংইগনি, লঙ্গী মাঙখিগনি, থুনা লায়ৱ তানগনি। মীনা হায়বা থাজবীৱু। ইনাক্ৰখুনবা ত্ৰান্না চংপা লঙ্গিদি তিঙাং-ত্ৰুইত্ৰাত্মা থনবনি, অক্ৰ-অতোঙসু নাইবনি, নুসায়-ণ্ডোয়সু লেবনি। লায়ৱবগী লঙ্গিদি তক্ৰ-তানান লৈৱমগনি, নুঙুই-ই-য়াইফ্চা থল্লমগনি, ইনাক্ৰখুৱীংবগীনিশাদা লিহুৱৰা মৰুপ-মপাংসু ৰাংপা লৈৱেই। এনা চলিৰা লঙ্গীসি অৱানবৰা/অত্ৰুৰা? লেপচাদবদি ইশানি। চংপবু হৌৱকৰবা, ইশানা ঝাইদ চেকশিনগদবসি ইশাগী ৰাৱকপা ৱাৱৰা পুন্সিঃ নি। হায়ন তনবা যাবা, অত্ৰুা লঙ্গি তাকপা গুস্তা পুন্সিঃদি মমল পীদুনা কৈথেলদগী লৈৱুদাবা নডে, শেমজাদবনি ইশানা। লমকেংপা পুন্সিগী থৌমশিদা, লঙ্গী লম্বাখাঙদা লেপত্ৰবা, খুদি থিদুনা ত্ৰুত্ৰবা-কনাবুসু মৱাল শীৱাক্ৰু, তাইশিনবীয়া ইশাদা।

অকিৰা মখল তৰুৱসিদা ঝাইদৈ তমখীবা, মাঙন তাক্ৰন গুৰ্ভদি ‘লায়ৱবগী অকিৰা’ অসিনি। অকিৰা হায়বসি ৰাখলগী মহীক অমনি, মতম চ্চুদা নীংশিংবীক্ৰো। মসিনবু কোজ চঙবৰা – অনৌবা ৰাখল পোন্ধ্ৰৱেই, থবক্ৰী মৱম চাবা/চাববা খঙলৱেই, থবক তৌনীংবা ফাওৱেই, হয়েংবু তায়না নীংশিংলনি, হৌজিক্ৰী হোৱেনবু হেমা নৃশিৱনি, মতম য়ৈথোকপনা হৈনবী ওঁইৱক্ৰনি, মীনা তৌবা থবজা ওঁইৱেই হায়দুনা য়েথংকনি, খাঙবা কনবা হায়বা ৰাইসি মহাক্ৰী মফ্চনা লৈৱেই। তইবঙপান অসিমক তিঙ্গাকোক ওঁইনা উজ্জ্বনি।

কৱীগীনা মসিনা অসুক তমখীৱা? ‘লায়ৱৰা’ হায়বসিদৈ হেমা ইকয়বা, মসিদৈ হেমা খাঙঙমদবা অৱাবা, অতোগ্ৰা অমা লৈৱমগত্ৰা? ‘লায়ৱৰা’ গা হকথংনকৰা মহাক্ৰনা খঙবা ভূমগনি, ৰাইহেসু ফেঙঙলৌই। ‘লায়ৱৰা’বু কিৰবা মী লৈতে। অদু ওঁইৱবদি ইনাক খুনবা হায়বদু কৱিনো? হেংনৱোদনা খঙবৰা অদুবু হেংননীংদে। মীগী মপোং মৱল হ্ৰৱাল্লগা নংএগা লাৰুপা ফেয়বা তৌদুনা ‘পেশা’ (শেল) পায়ৱিৰা মহাত্ৰু, কৌনাৱি ঐথোয়না ‘ইনাক্ৰখুনবা’। মথেযাদুদি অশেংবা মীওঁইবগী ৰাইহো ‘ইনাক্ৰখুনবা–লায়ৱৰা’ হায়বদুনি। অশেংবা ‘ইনাক্ৰখুনবা’ হায়বুদি – ‘শেল-থুদা থেংলসু, মহৈ-মশীনা মালেকো থ্ৰেংলসু, লৌশিংগী পুন্ধৈা য়েংলসু, ৰাখলগী থাজ য়েংলসু ৰাংপা লৈতৰা মীশক্তনি’। য়াবিনীংবদৰা?

‘মৌৱিঅলিষ্ট্ৰিক ৱৰ্ল্ড’ অসিদি হিৰবা চত্ৰা মচক অদুতো মৱেইৱে! ৰাখলসি নংত্ৰা, ভূসিগী মীৱোলদা চিল্লিৰা? নৃশিৰগী মমলদি শেলনা লেগ্ৰা য়াদেনদা! অদুবু মমলদু লেগ্ৰনা শেলগী মত্ৰেনা শেমগংপা তাইঙও অমদি চইঙ। অদুইমক্ৰি শিৰা-চত্ৰবা থিদনা হেংনৱিৰা পুম্ভৱুগ্ৰ, চয়নপুঙসিদা চয়নৱিৰা লৈজৰা ৰাখলগী খুংলায় পুথেক্ৰুদুনা।

চয়নপুঙসিদা পজেঙ ফিলা থেংনবনি, য়েক্ৰবা অহ্মসি খুন্ম চাসি হায়জৱিৰা। য়েক্ৰবা অহ্মসিবু লাৰুশিনবমক ভূমত্ৰবসু নীংখিনবু শকখঙলবা, ইনাক্ৰখুনবে লঙ্গীদা মায়েকৈ ক্ৰান্না লাক্ৰবনি খঙবীয়া – *ইন্মকুমাৱ*

যান্না লৈৱি হায়বা পুম্ভৱেৰ খঙনৱে। ইজাতীগী অমদি ইন্মকুপকী তুংগী লাইবক অসিগীদমতা কৱমদি থন্দবা ভূমগনি। ফৌৱেল লৌফমশিংদা ফৌহাম শাংলক্ৰিবা অসিবু য়েংশিনবা পান্লি কৱিনা। পামদবা মখলগী পান্দিশিং হৌজিকপা থিংনীংলি। অদুগা তিঙং কায়জদবৰা সনা ফৌগী মৱ চঙলবা ষেঙ পুথোক্ৰিংলি।

কৱিশিংনা শৈৱেং ইৱকপদা ইমা লৈবাকপু শৈশাদনা খক তোজে। হাঁগ্ৰনি হাঁগ্ৰনি হেজা ইনীংবজ াংনি ইমা লৈবাকগীদমতা। মৱমদি ইমা লৈবাক্তগী হেমা নুশিৰা লমদম অমা মালেমদা অনীশুনা খক থেংনৱেই। মাগি লৈবাক লৈহাওদা হৌবা মহৈ ময়েং চাদুনা মাগ